

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNNAN YMPÄRISTÖKASVATUSSUUNNITELMA 2026-2030

TAUSTAKSI

Suomen evankelisluterilaisen kirkon suurin seurakunta, Jyväskylän seurakunta, on saanut Kirkon ympäristödiplomin vuosille 2026–2030. Sen osana on tämä ympäristökasvatussuunnitelma.

Suunnitelma herättelee meitä huomioimaan luomakunnan, jota saamme luomisen teologian rohkaisemana viljellä ja varjella, ja ohjaa toimintaamme kaiken ikäisten parissa.

Suunnitelmaan on koottu toiminnan kärjet, jotka konkretisoituvat vuosittain alueiden ja työalojen toimintasuunnitelmissa.

Saadun kokemuksen pohjalta ympäristökasvatussuunnitelmaa voidaan edelleen täydentää ja kehittää ympäristödiplomikauden aikana. Suunnitelman toteutumista seurataan vuosittain toimintakertomuksissa ja se otetaan tarkastelun ja kehittämisen kohteeksi myös ympäristödiplomin väliauditoinnissa.

Suunnitelma on hyväksytty ja julkaistu tammikuussa 2022 ja sitä on päivitetty kesäkuussa 2025.

- Jyväskylän seurakunnan yhteinen suunta vuoteen 2026 on nimeltään Lepoa Jumalassa – lähellä ihmistä. Arvojamme ovat usko, toivo ja rakkaus – tehtävänämme on kutsua ihmisiä elämään Jumalan yhteydessä sekä pitämään huolta lähimmäisistä ja luonnosta.

YMPÄRISTÖ

Jyväskylän seurakunta ja sen 13 lähi-kirkkoaluetta sijaitsevat Keski-Suomessa järvien ja metsien lähellä ja keskellä. Ympäristömme lukuisat luonnonkauniit paikat tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia virkistäytymiseen, hiljentymiseen ja elämyksiin kaikille asukkaille sekä inspiraatiota seurakunnan työhön.

TEOLOGiset LÄHTÖKOHDAT

Lähtökohtamme on luomisen teologiassa. Jumala on kaiken, maailman ja elämän Luoja. Elämän säilyminen, oikeudenmukaisuuden toteutuminen ja ihmisten välinen myötätunto ovat esimerkkejä siitä, että Jumala vaikuttaa luomakunnassaan ja rakastaa luotujaan. Meidän velvollisuutemme on varjella ja hoitaa Jumalan maailmaa. (Ks. Katekismuksen 1. uskonkohta ja 1. Moos.1:1 ja 1. Moos.2:15)

TAVOITTEET

Haluamme omalla toiminnallamme kunnioittaa ja säästää luontoa sekä hidastaa ilmastonmuutosta. Pyrimme edistämään kestävästä muutosta ihmisten elämäntavoissa ja valinnoissa koko elämänsäajan ajan. Pohjanamme on kirkon yhteinen energia- ja ilmastostrategia, jonka tavoitteena on hiilineutraali kirkko vuoteen 2030 mennessä.

YHTEISIÄ KÄRKIÄMME:

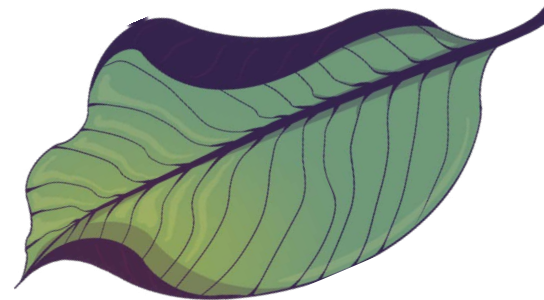
1. HARTAUS- JA JUMALANPALVELUSELÄMÄ

Luontokirkoissa elämme Jumalan kädenjälkien ympäröimänä. Koristamme kirkkojen ja kerhojen alttareita kesäisin luonnonkukilla. Vietämme luomisen juhlaa Luomakunnan sunnuntaina, ja muistutamme tehtäväästämme viljellä ja varjella Jumalan luomaa maailmaa, luontoa, ihmisiä ja eläimiä. Pidämme teemaa esillä läpi vuoden.

Merkitsemme rukouspolkuja ja pyhiinvaellusreittejä niin, että yhä useammilla on mahdollisuus kokea pyhää arjen keskellä. Vihimme hääpareja luonnon keskellä. Kastejuhlassa perhe saa kastepuukortin, jossa kerrotaan, että seurakunta istuttaa kastelahjana puun Afrikkaan tai Aasiaan Suomen Lähetysseuran ilmastorahaston kautta.

2. VIESTINTÄ

Seurakunnan eri kanavissa pidetään esillä ympäristöön liittyviä teemoja ja seurakunnan ympäristötyötä ympäristöviestintäsuunnitelman mukaisesti. Huomioimme muun muassa ekotapahtumien vuosikellon.

3. KASVUN KAAREN ERI VAIHEET

Varhaiskasvatuksessa olemme lasten ja perheiden kanssa mahdollisimman paljon ulkona. Tutkimme, ihmettelemme, haistelemme ja maistelemme luontoa. Luonnossa myös liikutaan, seikkaillaan ja kokeillaan uusia taitoja. Luonnonmateriaaleja hyödynnetään askartelussa, ja roskat lajitellaan.

Nuorten ja rippikoululaisten luontosuhdetta vahvistetaan opetuksessa, hartauksissa, lauluissa ja iltanuotiolla. Olemme ulkona ja liitämme luonnon eri tavoin hartauksiin, jumalanpalveluksiin sekä rippikoulun ohjelmaan. Rippikouluissa pyritään lisäämään kasvis- ja lähiruokaa. Käsittelemme ympäristöahdistukseen liittyviä tunteita ja vahvistamme toivoa. Rippikoulun ympäristökasvatus perustuu tutkittuun ja luotettavaan tietoon.

Myös aikuisten ja varttuneemman väen kanssa käsitellään luonnon ja ihmisen suhdetta kuunnellen ja keskustellen. Ympäristöteemat ovat luontevasti läsnä jumalanpalveluksissa ja hartauksissa koko kirkkovuoden ajan.

4. ILMASTONMUUTOKSEEN LIITTYVIEN TUNTEIDEN KÄSITTELY

Erilaisissa seurakunnan kokoontumisissa puhutaan ilmastomuutoksesta, luontokadosta ja niihin liittyvistä ajatuksista ja tunteista. Kuunnellaan pelkoa ja ahdistusta herkillä korvalla, rohkaistaan luottamaan Jumalan huolenpitoon ja vaalitaan toivoa. Nuorempien kanssa tunteita käsitellään leikeissä, saduissa ja loruissa, joissa eläydytään kunnioittamaan luontoa, ihmistä ja eläintä.

5. LUONTOPOLUT JA HILJAISUDELLE VARATUT PAIKAT

Pidämme yllä ja valmistamme hiljaiseen mietiskelyyn ja rukoukseen sopivia polkuja ja paikkoja luontoon. Väliaikaisten polkujen luomisessa hyödynnämme mobiilisovelluksia. Puistomaiset, vehreät hautausmaat ovat avoinna kaikille hiljaisuuden ja rauhan etsijöille.

6. LEIRIT, RETKET JA MUUT TAPAHTUMAT

Suosimme leirien järjestämisessä lähialueiden ja omia leirikeskuksiamme. Olemme leireillä ja tapahtumissa ulkona mahdollisimman paljon. Vältämme ruokahävikkiä, ja ohjaamme osallistujia ottamaan ruokaa vain sen verran kuin tarvitsee. Muistutamme jokaisenoikeuksista ja opettelemme niiden mukaista elämää luonnossa liikkeessä. Leirikeskuksista ja partiomajoilta löytyy kävijöille suunnattu ympäristöohjeistus.

7. LIIKKUVA SEURAKUNTA

Kannustamme työntekijöitä ja kaikkia seurakuntalaisia liikkumaan erityisesti kävellen ja pyöräillen. Pyöräilyn kilometrikisa, liikkuvat hartaudet, polkupyöräpyhiinvaellukset sekä muut tapahtumat ja kohtaamiset rohkaisevat ihmisiä kunnioittamaan sekä ympäröivää luontoa että itseään liikkuvana, hengellisenä ja ruumiillisena toimijana.

8. VERKOSTOYHTEISTYÖ JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN

Osallistumme maailmanlaajuisiin, kansallisiin ja paikallisiin ympäristötapahtumiin ja -kampanjoihin toisten kirkkojen ja toimijoiden kanssa. Huomioimme laajasti muun muassa keväisen Earth Hour -tempauksen ja syksyisen Reilun kaupan viikon. Pidämme monissa yhteistyöhankkeissamme ja -verkostoissamme rohkeasti esillä ympäristönäkökulmaa.

9. SEURAKUNNAN YMPÄRISTÖTAPAHTUMIEN VUOSIKELLO

Ekotekojen vuosikellosta löytyvien tapahtumien huomioiminen vaihtelee vuosittain työaloittain ja alueittain. Toiminnassamme ja toimintasuunnitelmissamme näkyvät eri tavoin muun muassa Nuukuusviikko, Metsäpäivä, Suomen luonnon päivä, Maailman ympäristöpäivä, Ekumeeninen vastuuviikko, Luomakunnan sunnuntai, Luonnonkukkien päivä ja Lintujen pihabongauspäivä.

Kuvitukset: Anniina Lius

10. SEURAKUNTA EKOLOGISESTI TOIMIVAN YHTEISÖN ESIMERKKINÄ

Olemme ylpäästi ympäristödiplomiseurakunta ja Reilun kaupan seurakunta.

Lajittelemme, kierrätämme ja kompostoimme kiinteistöjen ja hautausmaiden jätteet huolellisesti. Vältämme turhaa kopiointia ja uusiokäytämme kirjekuoria ja papereita. Käytämme reiluja ja ympäristöystävällisiä tuotteita sekä kierrätysmateriaaleja. Huomioimme liikelahjahankinnoissa ympäristöystävällisyyden.

Vähennämme sähkön ja veden kulutusta kiinteistöissämme ja sammutamme turhat valot. Huolehdimme yhteisten tilojen siisteydestä. Käytämme ympäristöystävällisiä pesuaineita. Suojelemme metsiämme metsästrategian mukaisesti ja pyrimme irtautumaan fossiilisten polttoaineiden käytöstä.

Näin tekemällä tahdomme toimia esimerkkinä ja kumppanina alueemme asukkaille ja yhteistyöverkostollemme.